

Otázky a příklady na seminář z OPH II na téma osoby, osobnostní práva

1. Co je to právní subjektivita a způsobilost k právním jednáním? Jak vznikají a jak zanikají? Může jich být osoba zbavena nebo v nich být omezena?
2. Jak je vymezena způsobilost k právním jednáním nezletilých?
3. Vysvětlete pojem omezení svéprávnosti, jeho předpoklady a důsledky.
4. Jaká je právní povaha všeobecných osobních práv? Kdy a za jakých podmínek může dojít k omezení těchto práv?
5. Uveďte základní soukromoprávní prostředky ochrany osobnostních práv.

Příklady:

1. Slečna Jana Hubená nechala ve fotografickém ateliéru zhotovit kolekci uměleckých fotografií – svých portrétů, které do budoucna chtěla využít ve své kariéře modelky. Po roce náhodou zjistila v knihkupectví, že jeden z těchto portrétů je použit bez jejího vědomí i souhlasu na přebalu knížky s počítačovou tematikou. Poradte slečně J.H., jaká práva může vůči vydavateli uplatnit.

2. Pan J. K. při plnění pracovních úkolů dne 21.03.2016 utrpěl pracovní úraz, kdy spadl z pracovní plošiny při montáži provizorních věšáků trakčního vedení z důvodu výměny nosného lana. V důsledku úrazu je od pasu ochrnutý a může se pohybovat jedině na vozíku, trpí inkontinencí moči a stolice. V důsledku úrazu ztratil možnost starat se o dům a zahradu, chodit na houby, včelařit, provozovat sportovní aktivity, zejména hrát fotbal či hokej, jezdit na kole, nemůže ani řídit auto. Poradte panu J.K., jaká práva a v jaké výši může po zaměstnavateli požadovat.

3. Žalobce J.K. se v soudním řízení domáhal určení, že kupní smlouva o převodu nemovitostí uzavřená se žalovaným M.D. je neplatná, neboť se jedná o právní jednání, kterým mělo být zastřeno uzavření darovací smlouvy. K důkazu navrhl záznam hovoru vedeného mezi účastníky v bytě žalobce, který byl pořízen bez vědomí a souhlasu žalovaného. Měl by soud tento důkaz provést a vycházet z něj?

Změnila by se situace, pokud by šlo o obchodní smlouvu a hovor byl pořízen při obchodním jednání účastníků?

4. Vdova po akademiku F. se po odvysílání oblíbeného českého televizního sci-fi seriálu, který měl velký úspěch i v zahraničí, domáhala žalobou u příslušného soudu, aby v seriálu nebylo použito jméno jejího zesnulého manžela, který byl podle jejího tvrzení nápadně podobný jedné ze seriálových hlavních postav.

Byla vdova oprávněna podat žalobu k soudu? Z jakého titulu? Jak byste posoudili daný případ?

5. Žalobce se v soudním řízení domáhal přiznání částky 500.000 Kč. Svůj nárok odůvodnil tím, že žalovaný dne 01.03.2015 vnikl do jeho zahrady a zdevastoval zde pět stromů, kterým ořezal větve. Stromy a celá zahrada pro žalobce představovaly nenahraditelnou hodnotu, trávil zde již od dětství veškerý volný čas, meditoval, prostory zahrady pro něj představovaly zdroj životní síly. Zvláštní význam pro něj měl strom hrušně, u kterého zemřel jeho blízký přítel a kde měl zřízeno pietní místo. Za každý zničený strom žalobce požaduje 100.000 Kč na odškodnění nehmotné újmy (náhrada hmotné škody již byla žalobci přiznána v trestním řízení, ve kterém byl žalovaný pravomocně uznán vinným z poškozování cizí věci).

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že již byl dostatečně potrestán v řízení trestním, kde mu byla také uložena povinnost nahradit škodu ve výši 55.000 Kč za ořezání stromů. Větve ze stromů dlouhodobě přesahovaly na jeho pozemek, žalobce tuto věc ani přes opakované výzvy neřešil, proto žalovaný větve stromů sám ořezal. Neví o tom, že by okolí hrušně bylo upraveno jako pietní místo. Žalobce v minulosti podnikal v oboru kamenosochařství, na pozemku bylo

umístěno několik náhrobků i náhrobních desek, zahrada byla neudržovaná, nacházely se zde zbytky stavebního materiálu.

Posuďte, zda by mohla být žaloba úspěšná a za jakých podmínek, zabývejte se i otázkou případné výše náhrady.

6. Žalobci A), B) a C) se domáhali, aby jim každému byla žalovaná nemocnice povinna zaplatit částku 500.000 Kč v souvislosti s úmrtím paní A, která byla manželkou žalobce A) a matkou žalobců B) a C). Přednesli, že při provádění laparoskopické operace žlučníku paní A. u žalované byl zaměněn chirurgický nástroj - mandrén s ostrým hrotem namísto mandrénu s tupým hrotem, který při jeho použití byla poraněna břišní aorta operované paní A., a toto poranění mělo za následek její úmrtí. V průběhu řízení zemřel žalobce A) dříve, než soud stačil o věci rozhodnout. Posuďte daný případ, zejména:

- a) z jakého právního titulu mohou žalobci požadovat žalovanou částku;
- b) jak dopadne řízení ohledně žalobce A);
- c) kdo má být žalováným: nemocnice či lékař, který smrt zavinil?;
- d) jaká osobnostní práva byla porušena (z hlediska zemřelé matky – paní A. i z hlediska žalobců);
- e) výši požadované náhrady.
- f) zda je pro posouzení žalovaných nároků významná námitka promlčení. Změnila by se situace z hlediska promlčení, pokud by žalobci požadovali také omluvu?

7. Pan J.K. v rozhovoru pro deník Blesk uvedl o starostovi krajského města, že je to „hlupák, který nemá na radnici co dělat“, že „zpackal privatizaci městské nemocnice a připravil město o 10 milionů“ a že „má poměr se svojí sekretářkou“. Starosta se v soudním řízení domáhá omluvy za všechny výroky. Jaká hlediska byste zvažovali při rozhodování o podané žalobě?